

בבא מציעא פז-ב

עניין: גדול השלום שאפילו הקב"ה שינה בו

בני יששכר מאמרי השבתות מאמר ח'

ועפ"י הדברים האלה נבין שאמרה שרה אמנו, תמהה על הדבר, איך יהיה שינוי הטבע שהעמיד הפועל אומן ית"ש לעד הלא זה כבודו אשר פעולתו שהעמיד בטבע יכון לעד ולא ישתנה, זהו שאמרה אחרי בלותי היתה לי עדנה (שכבר פסק ממנה אורח כנשים) ומעיה ושדיה צמקו ואיך ישתנה הטבע, ואדוני זקן (כוונתה על הש"י ורצ"ל הלא אדוני הוא השי"ת הוא הפועל אומן מבראשית ואין אחר פועל אומן חדש שיחדש טבע אחר א"כ היתה כוונתה באומרה ואדוני זקן היינו על השי"ת), א"כ דבר אלקינו אמת מה שאמר למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי, אמר זה כביכול על עצם כבודו שאמרה שרה ואדוני זקן הוא הבורא והוא היוצר מבראשית ואין כבודו שישנה הטבע המוטבע מעשי ידיו, וזהו שאמר על זה הש"י היפלא מהוי"ה דבר, הטבע מוטבע מן בראשית על ידי הנהגת שם אלקי"ם, והניסיי למעלה מן הטבע מן פעולת שם הוי"ה, הבן הדבר היטב.

(כג) או יתפרש קצת בסגנון אחר, עפ"י מה שפירשנו במקראי קדש ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלותי היתה לי עדנה ואדוני זקן [בראשית יח ב], והש"י אמר למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי, והנה אמרו רז"ל דכביכול הש"י שינה מפני השלום [יבמות סה:], והנה דבר כזה קשה להלום איך האחד האמת יאמר דבר שאינו, ופירשנו על פי מה דנודע חקירת הפלסופים שלא דרכו בדרכי התורה, הנה לא האמינו בנסים חוץ לטבע (והלבישו מעשה הנסים בהנהגת הטבע) ואמרו בחקירתם שאין זה כבוד לפועל אומן שיקלקל מעשה ידיו וזה כבודו אשר מעשה ידיו יכוננו לעד לעולם, ממילא כיון שהש"י ברא הטבעיים והיסודות איש על דגלו ועל פעולתו הנה זה כבודו אשר מעשי ידיו לא יהיו להם שינוי ותמורה לעד לעולם, וכענין שכתוב יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד [תהלים קד ה], ועיין בספרי הרב הגדול בעל גור אריה¹ דחה דברי הבליהם באמרו כי מבראשית ברא הש"י ב' הנהגות, הנהגה הטבעיית (מפעולת שם אלהי"ם בגימטריא הטב"ע) והנהגה הנסיית למעלה מן הטבע (והוא מן פעולת שם הוי"ה המהווה כל הויות ומשדרם כרצונו בכל זמן ועידן), והנה הארכתני בזה בספרינו **אגרא** דכ"ה וכאן קצרתני².